

Nr 353

Av herr Jansson, Paul, m. fl., om förtidspension inom den allmänna försäkringen för friställd äldre arbetskraft.

(Lika lydande med motion nr 436 i Andra kammaren)

I den strukturomvandling som sker inom näringslivet utsätts särskilt den äldre arbetskraften för stora påfrestningar, som ofta leder till individuella, ekonomiska och sociala skador. Driftomläggningar drabbar särskilt hårt de äldre löntagarna, de som är 50 år och däröver, vilka får vidkännas svåra omställnings- och sysselsättningsproblem.

Samhället söker visserligen i strukturomvandlingens tecken träda hjälpande till med omskolning och arbetsplacering m. m. Hittilldags har också i stor utsträckning samhällets arbetsmarknadspolitiska åtgärder i det hela varit framgångsrika även för den äldre arbetskraften, men det har funnits och kommer alltid att finnas ett antal äldre som av olika skäl inte kunnat eller kan ges någon ny sysselsättning eller en ekonomisk och social trygghet som tillnärmelsevis motsvarar vad de tidigare åtnjutit. För dessa äldre löntagare känns det bittert att av sin insats i produktionslivet få uppleva strukturomvandlingen som ett individuellt slutresultat med ekonomiska, sociala och psykiska problem. Den för näringslivet — och för samhället i sin helhet — ekonomiska fördelen av strukturomvandlingen kan för den enskilde, äldre löntagaren innebära ekonomisk, social och mänsklig ruiner. Ett företag läggs ned. Samhällets instanser informeras och näringslivets företrädare räknar med att de tar hand om den friställda arbetskraftens omskolning och placering i ny sysselsättning. Men det är ingalunda säkert, att den äldre arbetaren eller tjänstemannen kan omskolas eller kan få en annan sysselsättning. Framför allt torde den äldre arbetskraft drabbas som är bosatt på landsbygden och i de mindre tätorterna eller över huvud taget där ett differentierat näringsliv saknas. Arbetslöshetsförsäkring, social hjälp eller liknande är inte ett rättvist svar till de äldre för deras insatser.

Vi anser, att skärpt uppmärksamhet måste ägnas åt hur strukturomvandlingen drabbar den äldre arbetskraften, åt dess ekonomiska, sociala och individuella problem i samband med strukturförändringarna.

Vi anser även att näringslivet bör vidkännas ett ökat ekonomiskt och socialt ansvar för sina anställda, som genom strukturomvandlingen friställs. Den som inte genom samhällets och näringslivets försorg kan beredas fort-

satt sysselsättning bör genom förtidspension bli garanterad social och ekonomisk trygghet på samma sätt som de vilka får förtidspension enligt nu gällande regler inom den allmänna försäkringen. En utredning om förtidspension för äldre friställd arbetskraft i samband med driftomläggningen vid näringslivets strukturomvandling bör enligt vår uppfattning göras, varvid givetvis ingående måste prövas hur en sådan form av förtidspension skall finansieras och administreras inom ramen för den allmänna försäkringen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts vill vi föreslå riksdagen besluta, att hos Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsamt utredning rörande förtidspension inom ramen för allmänna försäkringen av den äldre arbetskraft, som friställs vid driftinskränkningar och företagsnedläggelser.

Stockholm den 24 januari 1967

Paul Jansson (s)

Tage Johansson (s)

Gunnar Rönnerberg (s)

Maja Nilsson (s)

Nils Hjorth (s)

Nr 354

Av herr **Karlsson, Göran**, och herr **Johansson, Tage**, om *erläggande av skatt som villkor för erhållande av tilläggspension från den allmänna försäkringen.*

(Lika lydande med motion nr 435 i Andra kammaren)

Under våren 1966 behandlade Smålands Folkblad i Jönköping i flera artiklar ett förhållande inom skatteområdet som med rätta väckte anstöt i löntagarkretsar. Det rörde sig om enskilda företagare — visserligen ett fåtal — som underlåtit att betala skatt till stat och kommun men som genom att erlägga endast avgiften till allmänna pensionsförsäkringen kan tillgodogöra sig samhällets pensionsförmåner.

I lagen om allmän försäkring 19:3 finns föreskrifter rörande försäkrades tilläggspensionsavgift, och i 39—42 paragraferna i förordningen angående uppbörd av vissa avgifter är uppbörden av dessa avgifter reglerad.

För bevakning av att tilläggspensionsavgift erlägges inom föreskriven tid kontrolleras med ledning av debiteringslängden att för försäkrad som påförts tilläggspensionsavgift, preliminär skatt erlagts med belopp motsvarande minst den påförda avgiften.